

País

TRESORER I COORDINADOR GENERAL D'AP

Àngel Sanchis, curi ículum d'un virrei

Valencià, multimilionari, latifundista, ex-diplomàtic, cervell econòmic de la Coalición Popular, Manuel Sanchis Perales havia d'encapçalar la llista per valència com a «cunero» imposat per Madrid. La seua influència, però, va molt més enllà.

Joan Pomares

Partido Unido de Alianza Popular: President, Manuel Fraga. Secretari general, Jorge Vestrynge. Secretaris generals adjunts: primer, Carlos Robles Piquer; segon, Àngel Sanchis Perales. Madrid, Gènova, 3. Casaca-serna dels populars: «L'ordre és aquest, Fraga i Vestrynge. Després, Carlos Robles i jo, que estem a un mateix nivell». La veu d'Àngel Sanchis és clara, ràpida, quasi confidencial. «Mai no he volgut aparèixer massa públicament. Sempre m'he estimat més mantenir-me a l'ombra». Per això, el seu retrat és pràcticament inèdit. I és quasi impossible de trobar dades en les revistes econòmiques actuals sobre aquest gran canó de les finances. Malgrat ser qui és.

Tresorer nacional després del cinquè congrés d'AP, el sisè el tornà a elegir secretari general adjunt per a l'organització i les finances del partit. Assignacions que li foren ratificades en el setè i darrer congrés conservador, on fou nomenat vocal número onze i coordinador general, novament: «Carlos Robles i jo passarem a ser coordinadors generals i se'ns canvià el nom pel de secretaris generals; ara hem tornat a la denominació anterior». Van quedar sota el seu ceptre totes aquestes atribucions: l'organització interna, la seguretat personal, la tresoreria, el patrimoni partidari i

molts altres assumptes propis del Comitè Executiu.

Ara, la mà dreta de Fraga en el marc financer i membre de l'artilleria pesada de la Coalición, havia estat cridat per aquell perquè encapçalàs la llista electoral dels populars valen-

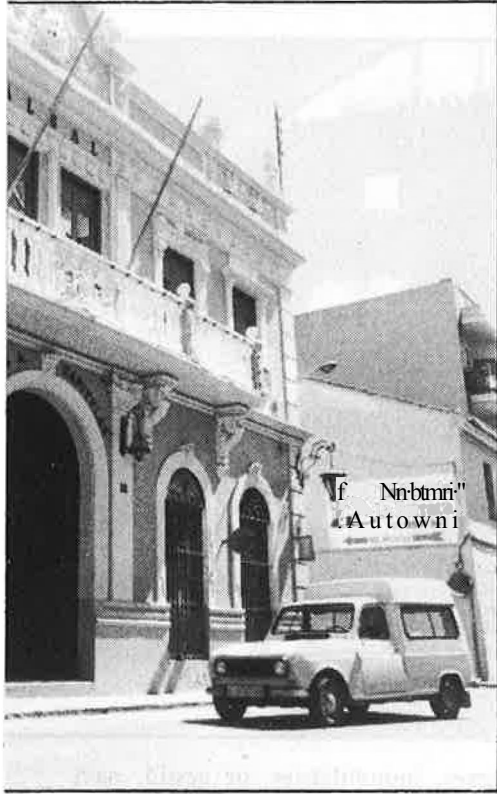
A l'esquerra i dalt, creu dels «caídos» i «Casa Capitular» d'Albal. A la dreta, Àngel Sanchis.

bandes. Però a mi em resulta més còmode presentar la meua candidatura per Madrid. ^Problemes amb Manglano? No, mai no hi he tingut problemes. Hi tinc certes diferències de criteri, però mai no he volgut anar a l'escàndol».

La seua presentació permetia als populars cobrir un quintuple objectiu: 1) Resoldre els problemes interns d'AP, mitjançant el seu paper d'àrbitre fort. 2) Situar a València un «cunero» amb una trajectòria financera i un pes econòmic inqüestionable. 3) Obrir les files de la Coalición amb un ampli espectre econòmic d'empresaris, fins ara simples adherents. 4) Eixamplar el ventall electoral dels «toris» valencians. 5) Deixar lliure un lloc per Madrid per tal que siga ocupat automàticament per un altre dels pesos pesats de la Coalición.

cians. A darrera hora, però, han canviat d'idea. La candidatura es va formular a pesar i en contra de Carlos Manglano, l'actual «president provincial» del partit en aquesta ciutat. Ambdós han mantingut sempre unes relacions tensíssimes. Però Sanchis no nega: «M'havien insistit que anàs per València. M'ho demanaven per totes

«iQue com vaig entrar a Alianza? A través de Carlos Robles, el cunyat de Fraga. Un dia em va cridar per telèfon i em va demanar ajuda econòmica. Des d'aleshores, els he prestat tot el suport que he pogut, organitzant sopars per donar-los diners,aju-

JORDI VICENT

dant en aspectes puntuals de les campanyes financeres, electorals...» I, després, perquè en conèixer Fraga va quedar «completament seduït» per la seua personalitat: «treballaré en la política mentre Fraga estiga al front del partit i ell m'ho demane». Però icom és possible que un quadre polític i milionari de la importància d'Àngel Sanchis —«sóc l'únic membre del Comitè executiu que demana la dimissió i no deixen que me'n vaja»— ha estat fins ara pràcticament un desconegut per als valencians?

L'illa del franquisme

Albal és un petit municipi de l'Horta Sud, situat a set km de València, entre l'Albufera i els contraforts de la Serra Perengissa. Allí va nàixer Àngel Sanchis Perales —casat també amb milionària i pare de tres fills— el 2 de l'octubre de 1938, entre tres xicots més i una xica. La casa dels «pelats» al poble —a la ciutat en mantenen una altra— és rica i considerada culta. La seua mare és mestra i viuen al carrer de Santa Anna, cantonada a Paiporta. El pare, Rafael Sanchis, posseeix terres. En aquestes i en el comerç es basa l'economia familiar dels Sanchis: taronges per a València —«teníem una haqueta amb la qual anàvem d'Albal al Mercat central»— i, posteriorment, un magatzem d'insecticides en el camí de Torrent i diverses gasolineres —una de les millors a Benicàssim—. La fortuna familiar prospera i tot rutlla.

Als 14 anys, Àngel ingressa en el seminari de Montcada a fi de convertir-se en capellà. Ha estat assessorat per don Luis, el rector d'Albal que introdueix en el «camí dels hàbits» moltes altres joves «vocacions». Als 18 i després de la mort del seu pare, atropellat per un tramvia, deixa d'estudiar. A partir d'aquí comença una fulgurant i rapidíssima carrera empresarial, amb un desenvolupament econòmic imparable. La seua mare, mentrestant, es torna a casar amb un advocat d'economia solvent i l'estatus familiar, lluny de trencar-se, es consolida.

Lluny ja del seu poble, instal·lat en la capital militar i administrativa del franquisme, Sanchis Perales veu ascendir imparablement el seu capital i el seu patrimoni personal i no deixa, a mesura que forma part de la casta del règim, d'aprofitar a ultrança les múltiples influències polítiques i econòmiques per prestar suport als alcaldes del seu poble. Un suport que contrasta bruscament amb les seues declaracions democràtiques: «Mira, jo no estic en l'extrema dreta del pensament, ni de l'economia. Sóc profundament

liberal». Però les biografies dels dos alcaldes d'Albal mecenats, contra vent i marea, per Àngel Sanchis, des de Madrid, són al pol oposat de qualsevol fórmula liberal. I ben bé podrien ser una mostra del seu estil polític preferit.

El primer: Francisco Cabanes, penúltim alcalde franquista, mantingut en el poder de la dictadura durant divuit llargs i inacabables anys. Àngel Sanchis li havia prestat tot el seu suport. I en terrenys de la seua propietat havia alçat una de les primeres oficines de Nuevo Banco, la seua gran obra financera. A Albal es parla de «connivència».

El segon, l'actual: Agustín Zacarés, àlies «Pinochet». Protegit plenament pel gran tresorer aliancista. Les seues obres: un poble que continua completament endarrerit —mentre d'altres municipis veïns milloren i es desenrotllen— i una ferma política d'armes: «Zacarés és un feixista, i açò és una illa del franquisme». Com si no hagués canviat res. Els rètols dels carrers en són testimonis. «Per Déu i per Espanya»: generals franquistes, camarades falangistes, requetés, cai-

guts, vencedors... Llar del Productor i Casa Capitular, en comptes d'Ajuntament.

Zacarés fou —és— l'últim alcalde franquista i va aconseguir tornar al poder de la mà d'UCD primer i després mitjançant una candidatura independent de dretes —l'AUIPA—, junt amb cinc regidors-comparsa. En els darrers anys de la dictadura aquest model d'alcalde del lliberal Angel Sanchis va manar col·locar en el poble una estàtua de Franco. Quan el dictador d'El Pardo ja agonitzava. Les seues primeres i més gestionades foren aquestes: col·locar-se un bon sou al mes de març de 1982 amb l'ajuda del seu grup i la UCD, assegurant-se la seua estabilitat mensual, i oposar-se rotundament a l'entrada en la Mancomunitat de l'Horta Sud, deixant el poble fora de diversos serveis generals.

«Zacarés ha viscut de l'agricultura. Ara viu d'això i de l'Ajuntament», diu gent que el coneix. La seua història política és curiosament estranya. Una història pel poder. D'estalinista ferotge a falangista furibund: «Zacarés era comunista durant la guerra. Després, quan es va acabar, es féu membre de la secta de Fernández-Cuesta, que aleshores llançava pamflets criticant el règim. Una dia la guàrdia civil vingué per ell i va haver de fugir ràpidament. Sempre ha buscat manar.» «A Albal hi ha un alcalde —diu ara Angel Sanchis— que té els seus vicis i els seus defectes. Però, havent estat alcalde de la diktadura, ho ha estat de la UCD i ho és ara. És eficaç, honest i treballador. La prova més democràtica és que, aquest home, el tornen a elgir. L'estàtua de Franco? Sí, a un poble, li dones benestar, no l'importa tenir-la.»

Siga com siga, Sanchis Perales ha continuat mantenint en la política aquests «nostàlgic» i hi ha introduït la pròpia família: el seu germà Salvador Sanchis, a les Corts —com a diputat per València pel Grupo Popular— i Rafael Sanchis, en l'Ajuntament de València com a regidor, també aliancista. Tots en la política, llevat de la seua germana i del seu quart germà, pilot privat. Sanchis continua a Madrid, però des d'allí continua controlant perfectament una part important de la política conservadora valenciana. El seu iot, de matrícula americana, molt sovint és al port de València i encara té ací la seua casa, «on vinc a passar molts caps de setmana». Exactament quan deixa el seu habitatge del madrileny barri de La Moncloa, al

carrer d'Issac Peral, un pis en la mateixa finca on sempre han viscut els atletes del règim: Sánchez Bella, López Rodó, Fraga...

Tercer pla de desenvolupament S. L.

«Sanchis nasqué a la política a finals de la dècada dels setanta sacrificant les seues tasques empresarials per un treball polític que, durant aquests anys, ha estat marcat pel signe d'una profunda i sincera amistat envers Manuel Fraga.» És un paràgraf d'*Alianza*, òrgan dels populars. En l'entrevista que publica, Angel Sanchis fa una declaració d'amor —«la meua presència en aquest món està lligada a la seua»— i una altra de principis: «econòmicament, la política m'és perjudicial».

El 22 de febrer, al restaurant La Hacienda, propietat de la família Manglano, Sanchis declarava també la seua vocació política: «Ja no tinc l'interés d'abans per guanyar milions». La conseqüència: presentar-se a diputat per Madrid o per València. Però, en qualsevol cas, ser-ho. «Tinc una vocació tardiva per la política. Constantment, he volgut deixar-ho i he estat quedant-me un mes darrere d'un altre. En aquesta ocasió Fraga m'ha dit que em quede i que siga parlamentari».

I és que, «a més de diners, també entén d'altres qüestions», com diu, novament, *Alianza*. Perquè, amb el seu extraordinari arxiu de càrrecs, títols i empreses, direccions i capitals, Angel Sanchis pot «abandonar-se» per uns quants anys. I fins i tot tornar a aquesta tranquil·la colònia mediterrània anomenada València.

Però, fem marxa arrere. Fins 1956. Angel Sanchis té 18 anys i comença a desenvolupar la seua activitat empresarial creant una gran quantitat d'empreses amb milers de treballadors. Tanmateix, la seua fortuna principal comença a ampliar-se al voltant de la gran obra faraònica del franquisme, el tercer pla de desenvolupament —ideat pel seu estimat amic i cap Manuel Fraga, des del Ministeri d'Informació i Turisme— i, dins d'aquest, el «Plan Badajoz». Amb les seues activitats en els sectors de la química —empresa d'insecticides— i de la mineria —explotació de caolí, l'aplicació més important del qual és en la porcellana, però que també es utilitza per a l'elaboració de catalitzadors del *cracking* del petroli—.

A continuació, sectors financers i de serveis: nombroses empreses finan-

ceres, immobiliàries, de gestió, navilieres —com Nuevamar, amb el 33 per cent del seu capital—, editorials —com P.E. (Prensa Econòmica)—, editora del setmanari *Desarrollo*, dirigit per Orestes Serrano —que també estaria amb Sanchis en Empresa 2.000, en la qual participaven homes tan importants com el comte de Godó, propietari de *La Vanguardia*, Ruiz Gallardóns, els ministres franquistes Allende, Monreal Luque, López de Letona, Mortes Alfonso, el governador del Banco de Espana, Coronel de Palma i Santiago Udina, Ignacio Vilallonga, Fabián Estapé... i que adquirí *Nuevo Diario*, l'última propietat de PESA, editora d'*El Alcazar*.

Creador de Nuevo Banco en 1971 —«als 33 anys era el banquer més jove d'Espanya»—, en el qual Robles Piquer, era un «petit accionista», que posteriorment va passar a fusionar-se amb el Banco de Levante i a ser intervingut econòmicament pel Citibank-Espana dels EUA i pel Banzo Zaragozano. Responsable del Fons de Suspensió dels bancs Urquijo i Banesto. Membre del Consell Superior Bancari, juntament amb Emilio Attard —curiosament, el seu company electoral al senat per les llistes d'AP-València—. Amo del Grupo Video-Espana, «el més important de tots i avui desplaçat per les multinacionals». I moltes coses més.

Ja que les dites empreses traspassen l'àmbit estatal per ramificar-se internacionalment pels EUA i Amèrica del Sud, estats on Angel Sanchis ha participat en la gestió d'institucions

«No voldria ser ministre.
No m'agrada escalar.»

risme. I ambaixador davant el govern portuguès... de l'illa de Granada. «Quan el Banc de Nova York, jo era ambaixador de Grenada a les Nacions Unides. Després, vaig voler establir les relacions Grenada-Espanya, però, clar, jo no volia deixar la meua nacionalitat espanyola. Marcelino Oreja, però, hi va insistir: «jXe, però si això és una mina!». I, com que en aquests llocs tenen el costum d'enviar com a ambaixador un home de negocis, aleshores tot es va organitzar per passar a ser ambaixador de Grenada a Portugal. Sent, també, un dels ambaixadors plenipotenciaris davant l'Organisme Mundial de Turisme. I com que Grenada és un país de la Commonwealth, jo em vaig presentar a Eanes amb cartes acreditades de la reina d'Anglaterra».

En efecte, el 1977 Àngel Sanchis apareix en tots els diaris portuguesos davant el president de la República, Ramalho Eanes. I passa setmanes vivint entre Lisboa i la capital de Grenada. Però hi ha dues dades importants. Una: a Grenada governa l'ultradretà E. Gairy i el seu Partit Laborista Unificat, amb el suport de forces parapolicials. Gairy, després de la seua derrota davant Maurice Bishop, fugirà als EUA, des d'on propiciarà nombrosos atemptats terroristes i col·laborarà amb Reagan en la posterior invasió de Grenada i en l'assassinat de Bishop. Dos: Sanchis Perales no apareix en les llistes del Ministeri d'Afers Exteriors portuguès referida als ambaixadors de l'any 1977. És més, la biografia de Perales és pràcticament impossible de trobar en el fons documental de la premsa portuguesa. I tampoc no hi ha hagut mai cap seu de l'ambaixada de Grenada a Portugal —la més propera és a Brussel·les— com tampoc secretaris, ni dactilògrafa, ni... Un petit misteri que podria solucionar-se explicant les coses a través dels esdeveniments revolucionaris d'aquell país o mitjançant la confirmació que tal ambaixada era políticament inexistent, fantasma. «Després del colp d'abril, vaig haver d'anar-me'n, però no, no vaig tenir cap problema».

A pesar d'aquesta llarguíssima i prepotent biografia, Àngel Sanchis no aspira a ocupar una cartera ministerial en un possible govern de la Coalició. «No, no vull ser-ho. Si algun dia me'n vaig d'ací per encarregar-me d'alguna cosa, serà per dirigir l'INI o l'INH. No, no m'agrada escalar». •

bancàries i empreses industrials de fusta, agrícoles, de telecomunicació... Arribant finalment a presidir trentaset societats, amb un capital social aproximat als nous mil milions de pessetes.

I no sols això: perquè les propietats d'Àngel Sanchis en alguns països de l'Amèrica llatina, principalment Argentina, s'han de recórrer amb un llarg vol d'avioneta. La que ell utilitza per travessar les seues immenses extensions de terra i en les quals, junt amb d'altres explotacions —una immobiliària, una empresa del vidre—, també participa Manuel Fraga. «Tot m'ho he guanyat treballant. Tot m'ho he guanyat amb el meu esforç».

Gairy, Eanes i la reina Isabel

Amb més del trenta per cent del seu capital, Àngel Sanchis ha estat també al front d'un destacat banc nord-americà: l'United American Bank de Nova York. Oficialment —si no és per un canvi d'última hora—, aquest profund amant de la seua pàtria espanyola ha estat dirigint totes les seues activitats i exercint tota la labor política i financera d'Alianza Popular mantenint-se censat a Portugal. Un avantatge importantíssim per a les seues contribucions fiscals. Avantatges que es veuran notablement reduïts perquè ha de censar-se i donar-se d'alta fiscal en l'Estat espanyol si vol ser diputat.

Sanchis ha estat també ambaixador davant l'Organització Mundial de Tu-